

for leveranser av maskiner samt annen mekanisk, elektrisk og elektronisk utstyr/utrustning i og mellom Danmark, Finland, Norge og Sverige.

Utgitt i 2009 av Dansk Industri, Danmark, Teknologiateollisuus –
Teknologiindustri, Finland, Norsk Industri, Norge, samt Teknikföretagen,
Sverige.

Anvendelse. Definisjoner

1. Disse alminnelige leveringsbetingelser får anvendelse dersom partene skriftlig eller på annen måte har avtalt dem. Gjelder leveringsbetingelsene for en leveranse, må eventuelle fravik avtales skriftlig.

Den eller de gjenstander som selgeren i henhold til partenes avtale skal levere, benevnes i disse betingelser "Produktet". Dette omfatter også programvare og dokumentasjon.

Når det i disse betingelser anvendes ordet "skriftlig", skal dette bety et dokument undertegnet av begge parter, eller brev, faks, e-post eller andre kommunikasjonsformer partene har blitt enige om.

Produktinformasjon

2. Oppgaver i markedsføringsmateriell, prislister og annen produktinformasjon er bare bindende i den utstrekning avtalen uttrykkelig henviser til disse.

Teknisk dokumentasjon og informasjon

3. All teknisk dokumentasjon vedrørende Produktet eller dets tilvirkning som før eller etter avtalens inngåelse overleveres fra en part til den annen, forblir den parts eiendom som har overlevert dem.

Mottatt teknisk dokumentasjon eller informasjon kan ikke uten samtykke fra den annen part brukes til annet enn formålet med overleveringen. Bortsett fra slik dokumentasjon som nevnes i punkt 4 må den ikke uten samtykke fra den annen part kopieres, reproduseres, utleveres til eller bringes til tredjemanns kunnskap.

4. Selgeren skal senest ved leveringens vederlagsfritt stille til kjøperens disposisjon ett sett, eller et avtalt antall av slik teknisk dokumentasjon som er tilstrekkelig utførlig til at kjøperen skal kunne besørge montasje, idriftsetting, drift og vedlikehold (herunder løpende reparasjoner) av alle Produktets deler. Selgeren er dog ikke forpliktet til å utlevere dokumentasjon som angår tilvirkning av Produktet eller reservedeler.

Med kjøperens samtykke kan selgeren oppfylle de ovennevnte forpliktelser ved å gjøre tilsvarende dokumentasjon tilgjengelig via Internett.

Prøve før levering (avleveringsprøve)

5. Er det avtalt avleveringsprøve, finner prøven sted der Produktet tilvirkes, medmindre et annet sted er avtalt. Er det ikke avtalt hvilke tekniske krav som skal gjelde for prøven, utføres den i samsvar med vanlig praksis innen vedkommende industribransje i det land der Produktet tilvirkes.

6. Selgeren skal skriftlig underrette kjøperen om en avleveringsprøve i så god tid at kjøperen kan være tilstede. Avleveringsprøve kan avholdes selv om kjøperen ikke er representert ved prøven, dersom han har mottatt slik underretning.

Selgeren skal føre protokoll over avleveringsprøven. Prøveprotokollen skal sendes til kjøperen. Prøveprotokollen skal anses for å gi en korrekt beskrivelse av avleveringsprøvens gjennomføring og resultat medmindre kjøperen beviser noe annet.

7. Hvis Produktet ved en avleveringsprøve viser seg ikke å være kontraktsmessig, skal selgeren så snart som mulig sørge for at Produktet bringes i overensstemmelse med avtalen. Hvis kjøperen forlanger det, skal ny prøve deretter avholdes, medmindre mangelen er ubetydelig.

8. Er ikke annen fordeling avtalt, skal selgeren bære alle kostnader ved avleveringsprøver som utføres der Produktet tilvirkes. Kjøperen bærer dog alle kostnader for sine representanter, herunder reise- og oppholdsutgifter, ved slike avleveringsprøver.

Leveringsklausul

9. Er ingen leveringsklausul avtalt, skal levering skje «Ex Works», i henhold til de ved avtalens inngåelse gjeldende INCOTERMS. Er leveringsklausul avtalt, skal den fortolkes så langt som mulig i henhold til de ved avtalens inngåelse gjeldende INCOTERMS.

Leveringstid. Forsinkelse

10. Dersom partene istedenfor et bestemt leveringstidspunkt har angitt et tidsrom innen hvilket levering skal skje, løper dette fra avtalens inngåelse.

11. Finner selgeren at han ikke kan levere i rett tid, eller må forsinkelse fra hans side ansees som sannsynlig, skal han uten ugrunnet opphold skriftlig meddele kjøperen dette og samtidig angi årsaken til forsinkelsen, samt så vidt mulig det tidspunkt levering påregnes å kunne finne sted. Unnlater selgeren å gi slikt varsel, skal han, uten hensyn til bestemmelsene i punkt 13 og 14, erstatte kjøperen de merutgifter denne påføres og som han ville ha unngått om han hadde fått varsel i tide.

12. Bli leveringens forsinket som følge av en omstendighet som i henhold til punkt 36 utgjør en fritagelsesgrunn eller på grunn av en handling eller unnlatelse fra kjøperens side, herunder selgerens innstilling av oppfyllelsen etter pkt. 18, skal leveringstiden forlenges med en tid som etter sakens omstendigheter er rimelig. Leveringstiden skal forlenges selv om årsaken til forsinkelsen inntrer etter utgangen av den opprinnelig avtalte leveringstid.

13. Dersom selgeren ikke leverer Produktet til rett tid, er kjøperen berettiget til konvensjonalbot, fra den dag levering skulle ha funnet sted.

Konvensjonalboten utgjør 1% for hver påbegynt ukes forsinkelse, regnet av den avtalte kjøpesum. Gjelder forsinkelsen bare en del av produktet, beregnes konvensjonalboten av den del av kjøpesummen som knytter seg til det av Produktet som ikke kan tas i bruk på grunn av forsinkelsen.

Konvensjonalboten kan ikke overstige 10% av dette beregningsgrunnlag. Konvensjonalboten forfaller til betaling ved skriftlig påkrav fra kjøperen, dog tidligst når fullstendig levering av Produktet finner sted, eller eventuelt på dagen for hevning etter punkt 14.

Kjøperen taper sin rett til konvensjonalbot, såfremt han ikke har fremsett skriftlig krav om dette innen 6 måneder etter at levering skulle ha funnet sted.

14. Dersom forsinkelsen er så langvarig at kjøperen har blitt berettiget til maksimal konvensjonalbot etter punkt 13, og Produktet fremdeles ikke leveres, kan kjøperen ved skriftlig meddelelse til selgeren kreve levering og fastsette en siste rimelig frist som ikke kan være kortere enn 1 uke.

Hvis selgeren heller ikke leverer innen den fastsatte frist og dette ikke skyldes forhold som kjøperen bærer ansvaret for, kan kjøperen gjennom skriftlig meddelelse til selgeren heve avtalen forsåvidt angår den del av Produktet som ikke kan tas i bruk på grunn av forsinkelsen.

Kjøperen har ved slik hevning dessuten krav på erstatning for det tap han er påført ved selgerens forsinkelse, dersom tapet overstiger den maksimale konvensjonalbot han har kunnet kreve etter punkt 13. Denne erstatning må ikke overstige 10% av den avtalte kjøpesum som knytter seg til den del av Produktet som omfattes av hevningen.

Kjøperen har dessuten rett til, ved skriftlig meddelelse til selgeren, å heve avtalen dersom det er klart at det vil inntreffe en forsinkelse som etter reglene i punkt 13 ville gi kjøperen rett til maksimal konvensjonalbot. Ved en slik hevning har kjøperen rett til så vel maksimal konvensjonalbot som erstatning i henhold til tredje ledd.

Bortsett fra konvensjonalbot etter punkt 13 og hevning med begrenset erstatning etter punkt 14, er ethvert krav fra kjøperen i anledning selgerens forsinkelse utelukket. Denne begrensning i selgers ansvar gjelder ikke dersom han har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.

15. Finner kjøperen at han ikke vil kunne motta Produktet på den avtalte dag, eller må forsinkelse fra hans side ansees som sannsynlig, skal han uten ugrunnet opphold skriftlig meddele selgeren dette, og samtidig angi årsaken til forsinkelsen, samt så vidt mulig det tidspunkt mottakelse påregnes å kunne finne sted.

Hvis kjøperen unnlater å ta imot Produktet på den avtalte dag, er han likevel forpliktet til å erlegge enhver betaling som er gjort avhengig av levering, som om Produktet hadde vært levert. Selgeren skal besørge lagring av Produktet for kjøperens regning og risiko. Hvis kjøperen krever det, skal selgeren forsikre Produktet for kjøperens regning.

16. Medmindre den unnlatelse fra kjøperens side som omhandles under punkt 15 skyldes forhold som er angitt under punkt 36, kan selgeren skriftlig oppfordre kjøperen til å motta Produktet innen en rimelig frist.

Unnlater kjøperen, av grunner som ikke selgeren bærer ansvaret for, å gjøre dette innen denne frist, kan selgeren gjennom skriftlig meddelelse til kjøperen heve avtalen, for så vidt angår den leveringsferdige del av Produktet, som på grunn av kjøperens unnlattelse ikke blir levert. Selgeren har i så fall rett til erstatning for den skade som kjøperens forsømmelse har voldt ham. Erstatningsbeløpet må ikke overstige den del av kjøpesummen som gjelder den del av Produktet som hevningen omfatter.

Betaling

17. Dersom ikke annet er avtalt skal betaling skje mot faktura med 30 dagers betalingsfrist fra fakturadato.

Er ikke annet avtalt skal den avtalte kjøpesum med tillegg av eventuell moms faktureres med en tredjedel ved avtalens inngåelse og en tredjedel ved selgerens skriftlig meddelelse om at det vesentlige av Produktet er leveringsferdig. Sluttoppjøret faktureres ved Produktets levering.

18. Betaler ikke kjøperen i rett tid, har selgeren fra forfallsdag krav på morarente med den rentesats som gjelder i henhold til lovgivningen i selgerens land om renter ved forsinket betaling.

Betaler ikke kjøperen i rett tid, har selgeren i tillegg rett til, etter å ha gitt kjøperen skriftlig meddelelse om dette, å innstille oppfyllelsen av sine kontraktsforpliktelser inntil betaling skjer.

19. Dersom kjøperen ikke har betalt det forfalte beløp innen 3 måneder, er selgeren berettiget til gjennom skriftlig meddelelse til kjøperen å heve avtalen, og i tillegg til morarente å kreve skadeserstatning hos kjøperen for det tap han har lidt. Erstatningen kan ikke overstige den avtalte kjøpesum.

Eiendomsforbehold

20. Produktet forblir selgerens eiendom inntil det er fullt betalt i den utstrekning slikt eiendomsforbehold er gyldig.

Ansvar for mangler

21. Selgeren er forpliktet til å avhjelpe alle mangler som skyldes feil i konstruksjonen, materiale eller tilvirkning ved utbedring eller utskifting av Produktet i overensstemmelse med punktene 23-33 nedenfor.

Har selgeren ansvar for en mangel, hefter han også for skade på Produktet forårsaket av mangelen.

Selgerens ansvar omfatter ikke mangler som forårsakes av materiale som er skaffet av kjøperen eller av konstruksjoner som er foreskrevet eller spesifisert av ham.

22. Selgerens ansvar omfatter ikke mangler som skriver seg fra årsaker oppstått etter at risikoen er gått over på kjøperen. Ansvaret omfatter for eksempel ikke mangler som oppstår som følge av at driftsforholdene avviker fra hva som er forutsatt i avtalen eller av uriktig anvendelse av Produktet. Det omfatter heller ikke mangler som skyldes mangelfullt vedlikehold eller uriktig montering fra kjøperens side, forandringer foretatt uten selgerens skriftlige samtykke eller reparasjoner som kjøperen har utført på feilaktig måte. Endelig omfatter ikke ansvaret normal slitasje og forringelse.

23. Selgerens ansvar omfatter bare mangler som viser seg i løpet av ett år fra den dag Produktet ble levert. Anvendes Produktet mer intensivt enn avtalt, forkortes denne periode i tilsvarende grad.

24. For deler som er byttet ut eller reparert overensstemmende med punkt 21, påtar selgeren seg de samme forpliktelser som gjelder for det opprinnelige Produkt i en tid av ett år. For Produktets øvrige deler forlenges bare perioden nevnt i punkt 23 med det tidsrom Produktet ikke har kunnet bli anvendt som følge av mangler som selgeren har ansvar for.

25. Kjøperen skal gi skriftlig melding til selgeren om en mangel uten ugrunnet opphold etter at mangelen har vist seg og i intet tilfelle senere enn 2 uker etter at fristen i punkt 23 og 24, er utløpt. Meldingen skal inneholde en beskrivelse av hvorledes mangelen ytrer seg. Dersom kjøperen ikke skriftlig underretter selgeren om en mangel innen de frister som er angitt ovenfor, mister kjøperen retten til å fremsette krav på grunn av mangelen.

Dersom det er grunn til å tro at mangelen kan medføre risiko for skade, skal melding gis straks. Gis ikke melding straks, taper kjøperen retten til å fremsette krav på grunnlag av skade som inntreffer på Produktet og som ville ha vært unngått hvis slik melding var blitt gitt.

26. Etter å ha mottatt skriftlig meddelelse fra kjøperen i henhold til punkt 25, skal selgeren uten ugrunnet opphold avhjelpe mangelen. Avhjelp innenfor denne frist skal finne sted på et tidspunkt som ikke i uønsket grad forstyrrer kjøperens virksomhet. Selgeren må selv bære kostnadene ved dette i henhold til reglene i punktene 21-33.

Reparasjonen utføres der Produktet befinner seg, medmindre selgeren finner at det er mer hensiktsmessig for begge parter at Produktet sendes til ham eller til et sted han anviser.

Hvis reparasjon kan skje ved at en mangelfull del byttes ut eller repareres, og kan demontering og innmontering av delen utføres uten spesiell kyndighet, kan selgeren kreve at den mangelfulle delen sendes til ham eller til et sted han anviser for reparasjon eller utskifting. Selgerens forpliktelse vedkommende den mangelfulle del er da oppfylt når han leverer til kjøperen en tilbørlig reparert eller en utskiftet del.

27. Dersom avhjelp av mangelen medfører inngrep i annet enn Produktet, er kjøperen ansvarlig for arbeidet og kostnadene med dette.

28. Enhver transport og forsendelse i forbindelse med utbedring av mangler skal skje for selgerens regning og risiko.

Kjøperen skal følge selgerens instruksjoner om forsendelsesmåte.

29. Kjøperen skal bære de merkostnader for selgeren ved avhjelp av mangelen som forårsakes av at Produktet befinner seg på et annet sted enn det i avtalen angitte bestemmelsessted for levering fra selger til kjøper eller - dersom det ikke er angitt - leveringsstedet.

30. Mangelfulle deler som byttes ut i henhold til punkt 21, skal stilles til selgerens disposisjon og blir hans eiendom.

31. Dersom kjøperen har gitt slik melding som nevnt i punkt 25, og det viser seg ikke å foreligge noen mangel som selgeren svarer for, har selgeren rett til kompensasjon for det arbeid og de kostnader reklamasjonen har påført ham.

32. Oppfyller ikke selgeren innen rimelig tid sine forpliktelser etter punkt 26, kan kjøperen skriftlig gi selgeren en siste rimelig frist for oppfyllelse. Er ikke forpliktelsene oppfylt innen den slik satte frist, har kjøperen, etter eget valg, rett til:

a) for selgerens regning og risiko utføre eller få utført de foranstaltninger som er nødvendige for å avhjelpe mangelen, forutsatt at han her går frem på en fornuftig og rimelig måte eller

b) å kreve prisavslag oppad begrenset til 20 % av den avtalte kjøpesum.

Dersom mangelen er vesentlig kan kjøperen i stedet heve avtalen ved skriftlig meddelelse til selgeren. Kjøperen har også rett til slik å heve avtalen dersom mangelen etter tiltak som nevnt under a) fortsatt er vesentlig. Kjøperen kan ved hevning kreve erstatning for det tap han lider, oppad begrenset til 20 % av den avtalte kjøpesum.

33. Uansett det som bestemmes under punkt 21-32, gjelder selgerens mangelsansvar ikke for noen del av Produktet lenger enn 1 år fra den i punkt 23 nevnte periodes avslutning.

34. Selgeren har intet ansvar for mangler utover det som er foreskrevet i punktene 21-33. Dette gjelder ethvert tap mangelen måtte forårsake, som for eksempel driftstap, tapt fortjeneste og andre økonomiske konsekvenser. Denne begrensning av selgers ansvar gjelder ikke dersom han har utvist grov uaktsomhet.

Ansvar for tingskade forvoldt av Produktet

35. Selgeren har intet ansvar for skade voldt av Produktet på fast eiendom eller løsøre og konsekvenser av slik skade dersom skaden inntreffer mens Produktet er i kjøperens besittelse.

Kjøperen skal holde selgeren skadesløs i den utstrekning selgeren pålegges ansvar overfor tredjemann for slik skade eller tap som er nevnt i første avsnitt.

De nevnte begrensninger i selgers ansvar gjelder ikke dersom han har gjort seg skyldig i grov uaktsomhet.

Fremmer tredjemann krav mot selger eller kjøper om erstatning for skade og tap som er omhandlet under dette punkt, skal medkontrahenten straks skriftlig underrettes om dette.

Selger og kjøper er gjensidig forpliktet til å la seg saksøke ved den domstol eller voldgiftsrett som behandler erstatningskrav mot en av dem, på grunnlag av en skade eller et tap som påstås forårsaket av det leverte Produkt. Det innbyrdes forhold mellom kjøper og selger skal dog alltid avgjøres ved voldgift i henhold til punkt 39.

Fritagelsesgrunner (force majeure)

36. Følgende omstendigheter skal betraktes som fritagelsesgrunner, dersom de hindrer avtalens oppfyllelse eller gjør oppfyllelsen urimelig tyngende: arbeidskonflikt og enhver annen omstendighet, når partene ikke kan råde over den, såsom brann, naturkatastrofer og ekstreme naturhendelser, krig, mobilisering eller militære innkallelser av tilsvarende omfang, rekvisisjon, beslag, handels- og valutarestriksjoner, opprør og oppløp, knapphet på transportmidler, alminnelig vareknapphet, innskrenkninger i tilførselen av drivkraft, samt mangler ved leveranser fra underleverandører eller forsinkelse av slike leveranser som følge av slik omstendighet som omhandles i dette punkt.

Omstendigheter som nevnt, er bare fritagelsesgrunn dersom deres virkning på avtalens oppfyllelse ikke kunne forutses ved inngåelsen av avtalen.

37. Det påligger den part som ønsker å påberope seg en fritagelsesgrunn som omhandlet under punkt 36, uten opphold skriftlig å underrette den annen part, såvel om hindringens inntredelse som om dens opphør.

Ved force majeure hos kjøperen skal denne dekke de kostnader som selgeren pådrar seg for å sikre og beskytte Produktet.

38. Uansett hva som ellers måtte være bestemt i disse bestemmelser, kan enhver av partene heve avtalen ved skriftlig meddelelse til den annen part, dersom avtalens oppfyllelse vil bli hindret i mer enn 6 måneder av en begivenhet som nevnt i punkt 36.

Tvister. Lovvalg

39. Tvister i anledning av avtalen og alt som har sammenheng med den, skal ikke inndras under domstolsprøvelse, men skal avgjøres gjennom voldgift og i overensstemmelse med de lovregler om voldgift som gjelder i selgerens land.

40. Alle tvister som oppstår i anledning av avtalen skal bedømmes etter loven i selgerens land.

Informasjon om NL 09

Alminnelige leveringsbetingelser

for leveranser av maskiner samt annen mekanisk, elektrisk og elektronisk utstyr/utrustning i og mellom Danmark, Finland, Norge og Sverige.

og tilleggsbestemmelsene NPV 09 og NLT 09

vedrørende respektive programvare og mindre omfattende montering

Utgitt i 2009 av DI, Danmark, Teknologiateollisuus – Teknologiindustri, Finland, Norsk Industri, Norge, samt Teknikföretagen, Sverige.

Innledning

Overvåking av rettsutviklingen

Teknikkindustriens organisasjoner i de nordiske landene overvåker kontinuerlig industriens behov for nye alminnelige betingelser samt endringer i allerede eksisterende vilkår. Som ett ledd i dette arbeidet har organisasjonene nå foretatt en revisjon av NL-vilkårene som har resultert i NL 09.

Den nordiske teknikkindustriens organisasjoner, som representerer så vel selgere som kjøpere av maskiner og annet mekanisk, elektrisk og elektronisk utstyr/utrustning, anser med NL 09 å ha fortsatt rekken av standardvilkår som på en rimelig og balansert måte fastlegger selgersidens og kjøpersidens rettigheter og plikter.

Hvorfor nye alminnelige betingelser?

Begrunnelsen for den gjennomførte revideringen av NL 01 har vært:

- en tilpasning til gjeldende praksis ved leveranser av maskiner m. m.
- språklige og terminologiske presiseringer og moderniseringer
- en tilpasning til informasjonsteknologiske kommunikasjonsmidler
- en ytterligere forenkling av de bestemmelser som gjelder produktansvarslovgivningen i de nordiske landene

ORGALIME General Conditions S 2000

ORGALIME er teknikkindustriens europeiske samarbeidsorganisasjon. ORGALIMES juridiske komité, hvor samtlige nordiske teknikkindustriens organisasjoner er representert, arbeider hovedsakelig med å oppfylle den europeiske teknikkindustriens behov for standardavtaler, modellkontrakter, avtaleguider og sammenlignende rettsoversikter.

ORGALIME utarbeidet i 1992 alminnelige betingelser beregnet på leveranser av mekanisk, elektrisk og dertil tilhørende elektronisk utstyr/utrustning (ORGALIME S 92). Bestemmelsene ble revidert i 2000 og er betegnet ORGALIME S 2000. ORGALIMES bestemmelser var allerede fra begynnelsen i høy grad overensstemmende med NL-bestemmelsene. Etter den nå gjennomførte revisjonen av NL-bestemmelsene er den materielle overensstemmelsen mellom betingelsene bevart.

Noen viktige ulikheter mellom bestemmelsene finnes likevel. Reglene om konvensjonalbot i NL 09 er noe strengere mot selgeren enn i ORGALIME S 2000. I tillegg har kjøperen rett til et noe større prisavslag hvis selgeren unnlater å utbedre mangler som han har ansvaret for. Dersom selgerens unnløstelse leder til heving av avtalen har kjøperen rett til en noe høyere erstatning enn hva som følger av ORGALIME S 2000.

En ytterligere viktig forskjell som kan nevnes er tvisteløsningsbestemmelsen i S 2000 Clause 44 som henviser til voldgift ved International Chamber of Commerce, mens NL 09 punkt 39 henviser til voldgift i henhold til loven i selgerens land.

ORGALIME S 2000 så vel som ORGALIMES øvrige kontrakts-hjelpemidler kan kjøpes hos den nordiske teknikkindustriens organisasjoner. Det er også mulig å få elektronisk tilgang til bestemmelsene gjennom lisens fra ORGALIME.

Anvendelse av leveringsbetingelsene

Krav til tydelighet

Visse grunnleggende krav må være oppfylt for at de alminnelige betingelsene skal anses for å utgjøre en del av den enkelte avtale. I rettspraksis kreves det blant annet at partene skal kjenne til og ha fått muligheten til å overveie de ulike vilkårene som skal gjelde for avtalen.

Det er derfor svært viktig at man har en fast rutine for hvordan avtaler skal inngås. Denne skal sikre at partene er innforstått med NL 09 og at disse betingelsene utgjør en del av avtalen. Det er derfor en fordel å sende den annen part et eksemplar av NL 09 allerede når avtalen inngås, til tross for at disse betingelsene er meget utbredt innen industrien. Dersom partene kommuniserer via e-post kan den parten som påberoper seg bestemmelsene vedlegge dem i en fil eller alternativt gjøre dem tilgjengelige for den annen part ved å ta inn i e-posten en direkte lenke til en nettside der bestemmelsene fremkommer. I realiteten handler det om at en part som vil at de alminnelige bestemmelsene skal gjelde i avtaleforholdet må gjøre det mulig for den annen part å på et noenlunde enkelt vis få tilgang til bestemmelsene. Noe egentlig krav om grundig gjennomgang av bestemmelsene kan ikke oppstilles. Det er av den grunn eksempelvis ved vanlig skriftlig kommunikasjon ikke gitt at det er tilstrekkelig å angi en adresse til et nettsted der man kan laste ned bestemmelsene.

Det er i høyeste grad en ulempe å la spørsmålet om hvilke leveringsbetingelser som skal gjelde for avtalen være åpent og uklart. Ofte angis det i tilbudet at visse leveringsbetingelser skal gjelde mens bestillingen henviser til andre betingelser. I en slik situasjon er det en risiko for at ingen av leveringsbetingelsene anses som avtalt. Denne uklare situasjonen må forebygges i forbindelse med inngåelsen av avtalen. Det skjer best ved at partene tar opp spørsmålet om anvendelige leveringsbetingelser til en konkret diskusjon.

Forskjellene mellom NL 09 og NL 01

Nedenfor beskrives de punkter der de nye alminnelige leveringsbetingelser avviker fra de tidligere NL 01.

I visse av bestemmelsene har språklige endringer blitt gjort først og fremst med det formål å forenkle og modernisere språket. Også disse angis nedenfor såfremt de ikke er av rent redaksjonell karakter.

Anvendelse

I **punkt 1** har et nytt annet ledd bli lagt til. Her forklares det at selgerens leveranse, det være seg en eller flere enheter/artikler, i bestemmelsene benevnes ”Produktet”, og at dette uttrykket omfatter programvare og dokumentasjon. I NL 09 brukes uttrykket ”materiellet”, som ikke defineres i bestemmelsene.

I tredje ledd, som fastslår hvilke kommunikasjonsformer som oppfyller kravet til skriftlighet, har ordet ”former” i siste linje blitt erstattet med ”kommunikasjonsformer” for å oppnå tydelighet.

Produktinformasjon

I **punkt 2** begrenses selgerens ansvar når det gjelder en del generell informasjon som kjøperen har fått før kjøpet. Oppramsingen av informasjon som selgeren ikke har ansvar for har i NL 09 blitt utvidet med ”markedsføringsmaterieell” for å gjøre regelen mer generell.

Teknisk dokumentasjon og informasjon

Uttrykket ”tegninger og andre tekniske dokumenter” i NL 01 har i overskriften og i punkt 3 og 4 blitt erstattet med ”teknisk dokumentasjon” for å gjenspeile vanlig industriell språkbruk. Visse språklige forandringer i den øvrige teksten har vært nødvendige på grunn av den endrede terminologien.

I **punkt 3**, andre ledd, har det for tydelighetens skyld blitt tilføyd et unntak fra taushetsplikten for mottakere av teknisk dokumentasjon. Unntaket gjelder dokumentasjon angitt i punkt 4, som er nødvendig for at kjøperen skal kunne besørge montasje, idriftsetting, drift og vedlikehold av produktet. I samme ledd har også siste setning blitt forenklet og forkortet uten at noen materielle endring er tilsiktet.

Punkt 4 har fått et andre ledd som forklarer at selgeren med kjøperens samtykke kan oppfylle sine forpliktelser til å gi dokumentasjon for montasje, idriftsetting, drift og vedlikehold av produktet ved å

gjøre den tilgjengelig på internett. Med internett menes her tilgjengeliggjøring på så vel et nettsted som gjennom e-post.

Prøve før levering (avleveringsprøve)

Overskriften er endret for unngå den ikke helt uvanlige misforståelsen at punkt 5-8 omhandler prøver som utføres hos kjøperen ("acceptance tests").

Punkt 7 siste setning har fått en språklig forenkling uten materiell betydning.

I **punkt 8** har ordet "omkostninger" blitt erstattet av "kostnader". Ingen materiell endring er tilsiktet.

Leveringsklausul

I **punkt 9** har rekkefølgen mellom første og andre setning er byttet om, slik at hovedregelen om at levering skjer "Ex Works" nå angis først.

Leveringstid. Forsinkelse

I **Punkt 13**, andre og tredje ledd fremgår en av de viktigste nyhetene i NL 09. Konvensjonalboten ved forsinket levering utgjør 1 % av den avtalte kjøpesum per påbegynt ukes forsinkelse, med et tak på 10 %. (Konvensjonalboten i NL 01 er 0,5 % av avtalt pris per hel ukes forsinkelse, med et tak på 7,5 %.) En betydningsfull konsekvens av denne forandringen er at maksimal konvensjonalbot nås allerede etter ti uker, sammenlignet med femten uker tidligere. Spørsmålet om en eventuell heving av avtalen vil dermed aktualiseres på et tidligere tidspunkt enn før.

Økningen av boten per uke og maksimal bot gjenspeiler den generelle tendens til høyere bøter i industriell kontraktspraksis i Norden. Nedkorting av perioden for konvensjonalbøter fra femten til ti uker er begrunnet i de generelt kortere ledetider i industrien. Det er ikke lenger rimelig eller mulig for en kjøper å vente femten uker eller mer før han kan heve en avtale ved langvarig forsinkelse av leveringen.

I **punkt 14**, første ledd, har innledningen blitt endret til "Dersom forsinkelsen er så langvarig at kjøperen **har blitt** berettiget til maksimal konvensjonalbot etter punkt 13...". Formålet er å klargjøre at reglene i punkt 14, som i sin ytterste konsekvens gir kjøperen en hevningsrett ved langvarig forsinkelse, er anvendelige selv om kjøperen taper sitt krav på konvensjonalbot fordi han ikke har fremsatt et skriftlig krav til selgeren innen fristen på 6 måneder i punkt 13 siste ledd.

I punkt 14 tredje ledd er maksimal erstatning utenom konvensjonalbot som kjøperen kan oppnå ved heving av avtalen 10 % av kjøpesummen som knytter seg til den del av produktet som omfattes av hevingen. (Jf. NL 01 som foreskriver 7,5 %).

Betaling

I NL 09 innledes punkt 17 nå med et første ledd med en regel om tretti dagers betalingsfrist for kjøperen regnet fra fakturadato. Hensikten med dette er å gjøre betalingsfristen generell. Den gjelder dermed både hvis partene følger den tredelte betalingsplanen angitt i punkt 17 andre ledd, og hvis de avtaler en annen betalingsplan.

Ansvar for mangler

De punkter i NL-bestemmelsene som gjelder selgerens ansvar for mangler er, på grunn av deres sentrale karakter, blant dem som ved hver revisjon av bestemmelsene blir gjenstand for de mest omfattende og inngående diskusjon av den nordiske gruppen jurister som har ansvaret for revisjonsarbeidet. Dette gjelder ikke minst spørsmålet om garantitidens lengde. Det er en allmenn iakttagelse at garantitidene ved industrielle leveranser i Norden tenderer mot å bli lengre. Det gjelder særlig ved anleggsleveranser, men også ved produktleveranser som er av en slik type at NL-bestemmelsene ofte anvendes. Denne utviklingen kunne skje på grunn av markedsmessige forhold; sjenerøse garantitider er helt enkelt et konkurransemiddel.

For å kunne konstatere hvorvidt produktet er beheftet med mangler ved konstruksjonen, materialer eller tilvirkning, er det imidlertid normalt tilstrekkelig med en garantitid på ett år. Erfaringsmessig viser den helt overveiende delen av alle produktfeil seg innen denne perioden. Lengre garantitider enn dette får i realiteten et ikke ubetydelig tilsnitt av å være serviceavtaler.

Ved valget mellom å innføre garantitider som følger en tendens i industriell kontraktspraksis eller å holde fast ved mer materielt begrunnede garantitider har den nordiske juristgruppen etter noen overveielser valgt det siste. En viktig årsak er blant annet det som har kommet frem ved diskusjonene angående en revisjon av leveringsbestemmelsene ORGALIME S 2000 og SE 01 respektivt. I Vest-Europa er det [...], i likhet med i Norden, betydelig mer uvanlig med garantitider som overskrider ett år. Mye taler derfor for at garantitidene i ovenfor nevnte bestemmelsene kommer til å forbli ett år i overskuelig fremtid. Samordningshensyn taler dermed for å beholde en ettårig garantitid i NL 09.

Punkt 21, andre ledd. Dette leddet har fått nytt innhold. Reglene om kjøperens ansvar for foreskrevet eller spesifisert konstruksjon samt ansvaret for materiale skaffet til veie av ham har blitt flyttet til et nytt tredje ledd.

I andre ledd klargjøres nå i stedet at dersom en mangel ved et levert produkt forårsaker skade på produktet så har selgeren ansvar for dette på samme måte som ansvaret for den primære mangelen. Dette er i og for seg ingen nyhet, det har tidligere vært ansett for å være et ulovfestet prinsipp. Klargjøringen har kun blitt foretatt av pedagogiske årsaker.

Det er viktig å merke seg at ansvaret for skade som produktet forårsaker på annen eiendom enn på produktet selv fremdeles reguleres av punkt 35.

Punkt 22. I dette punktet finnes en opprøpning av mangler som selgeren ikke svarer for. Selgeren har eksempelvis ikke ansvar for mangler som kommer av at driftsforholdene avviker fra hva som er forutsatt i avtalen. Produktet, for eksempel en maskin av et slag, får kanskje ikke nødvendig ventilasjon. I NL 01 fremgår det at selgeren ikke har ansvar for ”mangler som oppstår som følge av at de i avtalen forutsatte arbeidsforhold ikke følges”. Uttrykket har av språklige årsaker blitt erstattet med ”mangler som oppstår som følge av at driftsforholdene avviker fra hva som er forutsatt i avtalen”.

Punkt 25. I første ledd første punktum har det blitt foretatt en språklig forenkling. Formuleringen ”.... etter at fristen i punkt 23 og 24, er utløpt.” har erstattet den tidligere formuleringen ”.... etter at fristen i punkt 23, jfr. punkt 24, er utløpt.”

Punkt 26. I første ledd siste punktum har henvisningen til selgerens ansvar for kostnader ved mangelsutbedring blitt endret til å omfatte punkt 21-33 (i NL 01 punkt 21-32). Bakgrunnen er at punkt 33 bør inngå i henvisningen fordi den setter en sluttstrek i tiden for selgerens utbedringsansvar.

I andre ledd har regelen om stedet for utbedring av mangler blitt endret. Utgangspunktet er at utbedringen skal skje der produktet befinner seg (i NL 01 angis det at utbedringen skal skje hos kjøperen). Produktet kan likevel være mobilt utstyr/utrustning eller det kan av andre grunner, for eksempel videresalg, befinne seg på et annet sted enn den opprinnelige leveringsadressen. Andre ganger kan det være enklere at utbedringen skjer på et annet sted, for eksempel på grunn av selgerens tilgang til utbedringsutstyr/utrustning. Derfor angis det som hovedregel at produktet skal utbedres der det befinner seg, men at det også kan finne sted på en annen plass dersom ”selgeren finner at det er mer hensiktsmessig for begge parter at Produktet sendes til ham eller til et sted han anviser”. (I følge NL 01 har selgeren ikke mulighet til å kreve at kjøperen sender produktet til et annet sted enn selgerens egne lokaler.)

NL 01 punkt 26, andre og tredje ledd bygger på en forestilling om at en utbedring alltid foregår ved at en mangelfull del utbedres eller utskiftes, og at denne foranstaltning, inkludert demontering og remontering, utføres av selgeren. I enkelte tilfelle derimot, utføres demontering og remontering av kjøperen, se nedenfor.

NL 09 er ikke like kategorisk. En utbedring kan skje på flere forskjellige måter, eksempelvis ved at en helt ny del, uten et tidligere motstykke, tilføres produktet gjennom bearbeidelse, justering, overflatebehandling, omprogrammering osv. NL 09 foreskriver av den grunn ikke reparasjon eller bytte av en mangelfull del som den eneste avhjelpsmetoden.

I NL 09 punkt 26 tredje ledd angis reparasjon eller bytte av en mangelfull som eneste aktuelle avhjelpsmetode når det gjelder ett særskilt tilfelle – såkalt fjernutbedring. Hvis demontering av mangelfull del og innmontering av ny del kan utføres uten spesiell kyndighet, er selgerens forpliktelse oppfylt når han leverer en tilbørlig reparert eller en utskiftet del til kjøperen. I og for seg er dette ingen endring fra NL 01. Det eneste forskjellen er at i medhold av NL 09 punkt 26 tredje ledd kan selgeren kreve at kjøperen, i stedet for å sende den mangelfulle delen til ham selv, sender den til **et sted han anviser**.

Punkt 27 om uberettiget reklamasjon er flyttet til punkt 31, ettersom det er hensiktsmessig at de punkter som regulerer konsekvensene av korrekt reklamasjon opptrer først. Følgende omnummerering er foretatt:

Punkt 27, NL 01, har blitt punkt 31 i NL 09.
Punkt 28, NL 01, har blitt punkt 27 i NL 09.
Punkt 29, NL 01, har blitt punkt 28 i NL 09.
Punkt 30, NL 01, har blitt punkt 29 i NL 09.
Punkt 31, NL 01, har blitt punkt 30 i NL 09.

Punkt 28 (tidligere punkt 29). Ordene ”utbedring eller utskiftning” i NL 01 har blitt erstattet med ”utbedring av mangler” i NL 09.

Punkt 29 (tidligere punkt 30). Dette punkt har tidligere gitt opphav til usikkerhet om selgerens ansvar for økte kostnader når produktet på det tidspunkt en mangel skal utbedres befinner seg på en annen plass enn der det ble sendt. Dette har spesielt vært aktuelt når selgeren allerede ved avtaleinngåelsen har hatt kunnskap om at kjøperen har videresalg/levering av produktet til hensikt. I NL 09 fremgår det derfor at ”Kjøperen skal bære de merkostnader for selgeren ved avhjelp av mangelen som forårsakes av at Produktet befinner seg på et annet sted enn **det i avtalen angitte bestemmelsessted for levering fra selger til kjøper ...**”. Gjennom denne formuleringen blir det tydeligere at produktets tilsiktede sluttdestinasjon ikke har betydning for selgerens kostnadsansvar, uansett om han ved avtaleinngåelsen kjenner til denne eller ikke.

Punkt 32. Punktet omhandler kjøperens rett til selv å utbedre hvis selgeren forsømmer sin utbedringsplikt, og i første ledd a) kommer de foranstaltninger kjøperen kan foreta nå mer generelt til uttrykk enn tidligere. Kjøperen kan ”for selgerens regning og risiko utføre eller få utført de foranstaltninger som er nødvendige for å avhjelpe mangelen”. NL 01 bestemmer at kjøperen har rett til ”å la utføre de reparasjoner som er nødvendige og/eller få fremstilt nye deler for selgerens regning og risiko”. Formuleringen i NL 09 er mer realistisk, ettersom avhjelp av mangler kan skje på flere måter enn reparasjon eller utskiftning av deler.

I første ledd b) er kjøperens rett til prisavslag maksimert til 20 % av kontraktssummen. Dette innebærer en økning i forhold til NL 01, hvor 15 % er maksimalt prisavslag.

I andre ledd er kjøperens rett til erstatning ved hevning maksimert til 20 % av kontraktssummen. Dette innebærer også en økning fra NL 01, som angir 15 %.

Ansvar for tingskade forvoldt av materiellet

Punkt 35 regulerer fordelingen av ansvar innbyrdes mellom kjøper og selger når det solgte produktet forårsaker skade på fysisk eiendom. Regelen omfatter både skade på eiendom som kjøperen innehar, og på eiendom som tilhører tredjemann. Det er imidlertid viktig å forstå at regelen ikke er tilsiktet å påvirke – og kan heller ikke påvirke – partenes ansvar direkte overfor tredjemenn.

Forenklingen av produktansvarsreglene i NL-bestemmelsene som ble påbegynt allerede ved revisjonen av NL 92 har fortsatt. I NL 01 punkt 35, første ledd b) fritas selger overfor kjøper fra ansvar for skade som produktet forårsaker ”på produkter fremstilt av kjøperen eller på produkter der kjøperens produkter inngår”. Denne formuleringen er tatt ut i NL 09.

Ellers har rekkefølgen mellom første og andre ledd i punkt 35 blitt endret i NL 09 i forhold til i NL 01. NL 01 andre ledd a) utgjør nå første ledd i NL 09, mens første ledd i NL 01 nå utgjør andre ledd i NL 09, dog med en viss språklig justering. Hensikten er å skape en riktigere rekkefølge samt å gjøre bestemmelsen mer lettlest.

Produktansvaret i NL-bestemmelsene

De første versjonene av NL-bestemmelsene, NL 57 og NL 70, inneholdt i avsnittet om ansvar for mangler en total ansvarsfraskrivelse for selgeren overfor kjøperen angående alle skader som kunne oppstå på grunn av mangler ved produktet, så vel person- og tingsskade som økonomisk konsekvenstap.

På grunn av rettsutviklingen og den debatt som fant sted på 1970-tallet begynte det imidlertid å stilles spørsmålsteget ved om denne regulering var rimelig, og dermed om den var holdbar. I følge den nye § 36 som da ble lagt til i de nordiske avtalelovene kunne urimelige avtalevilkår revideres eller helt settes til side. I tillegg forelå det før produktansvar ble lovregulert stor usikkerhet om innhold og rekkevidde i forhold til den avtaleregulering mellom selger og kjøper som NL-bestemmelsene innebar.

Det forelå derfor sterke grunner til å endre den beskrevne fraskrivelsesregelen for å sørge for en mer rimelig ansvarsfordeling mellom partene og dermed forsikre seg om at regelen ikke ville risikere å bli regnet for å være urimelig og dermed ugyldig. I så tilfelle ville man risikere at selgeren ut over plikten til å avhjelpe mangler ved produktet også skulle rammes av fullt ansvar for kjøperens indirekte økonomiske tap avledet av mangler. Dette ville ha endret balansen i vilkårene vesentlig.

Ved revisjonen som resulterte i NL 79 besluttet den nordiske gruppen derfor dels å begrense fraskrivelsen ved å stryke henvisningen til person- og tingsskade i avsnittet om ansvar for mangler slik at disse kun gjelder kjøperens indirekte (økonomiske) tap, og dels å regulere i en særskilt bestemmelse den innbyrdes fordelingen av produktansvaret mellom selger og kjøper, det vil si ansvaret for skader som produktet forårsaker på personer og annen eiendom.

Det forelå imidlertid delte oppfatninger av hvordan ansvaret for produktskader burde fordeles. Det endelige kompromisset ble at man presenterte én regulering i selve vilkårene, og tre ytterligere alternativ i informasjonsskriftet.

Punkt 32 i NL 79 (som tilsvarende punkt 35 i NL 09) innebar at selgeren hadde ansvar for produktskade, men kun ved uaktsomhet hos selgeren. Selgeren hadde ikke ansvar for tingsskade som inntraff så lenge produktet var i kjøperens besittelse eller for skade på produkter som selgers produkt ble inkorporert i. For annen tingsskade hadde selgeren ansvar ved uaktsomhet. Til slutt ble det angitt at selgeren ikke under noen omstendigheter hadde ansvar for produksjonsbortfall, uteblitt gevinst eller annen skade.

For at partenes ansvar til sist skulle fordeles i henhold til regelen ved krav fra tredjemenn, ble bestemmelsen komplementert med en regressregel samt krav om underrettelse og plikt for partene til å la seg stevne inn til domstol eller voldgiftsrett for å behandle slike krav.

I NL 85 ble denne regelen for alle praktiske formål beholdt, men det ble ikke lenger særskilt påpekt at alternative ansvarsreguleringer kunne være gjeldende. Det hadde nemlig vist seg at de foreslåtte alternativene knapt kom til anvendelse.

I NL 92 ble regelen om personskader tatt bort. Det ble ikke lenger oppfattet som rimelig at selgeren, eller praktisk talt dennes forsikrings-selskap, skulle kunne gjøre kjøperen ansvarlig for personskader når selgeren var pålagt et strengt ansvar i henhold til produktansvarslov-givningen. Samtidig ble selgerens ansvar for tingsskade ytterligere begrenset gjennom at han ikke hadde ansvar for tingsskade som kjøperens produkter forårsaket på annen eiendom på grunn av en defekt i det produktet som selgeren hadde levert. Denne endringen tilrettela for ytterligere beskyttelse for tilvirkere av komponenter.

I NL 01 ble sistnevnte tillegg tatt bort. Videre ble den generelle fraskrivelsen for selgeren angjeldende produksjonsbortfall, uteblitt gevinst og annet økonomisk følgetap strøket. Denne begrensning innebar jo at selgeren, når denne ble pålagt ansvar for tingsskade som rammet tredjemann, kunne overføre ansvaret til kjøperen. På tross av at slike regresskrav praktisk talt ikke forekom, ble det funnet rimelig å unnta denne muligheten. Samtidig ble det klargjort at fraskrivelsen som gjaldt skader som inntraff hos kjøper også omfattet økonomisk følgetap forårsaket av slike skader, som hadde vært den primære hensikten med regelen om økonomisk følgetap.

Som det har fremgått har produktansvarsregelen i NL 09, nå punkt 35, blitt betydelig forenklet. Ansvarsbegrensningen til fordel for selgeren har således blitt innskrenket til den egentlige kjernen i den opprinnelige regelen, nemlig at selgeren ikke skal behøve å ha ansvar for tings-skade eller annet økonomisk følgetap av slik skade dersom den inn-treffer når produktet er i kjøperens besittelse. Slike skader er det mer hensiktsmessig at kjøperens skadeforsikring tar hånd om. For skader som inntreffer når produktet har forlatt kjøperens besittelse, hvilket normalt innebærer at tredjemann rammes av skaden, er det derimot rimeligere at partene bærer det ansvar de har i henhold til skadeser-statningslovgivningen.

Oppsummeringsvis innebærer denne utforming at regelen stemmer bedre overens med avtalepraksis og at unødige regresskrav mellom partenes forsikringsgivere unngås, samtidig som selgeren fremdeles er beskyttet mot økonomisk følgetap som oppstår hos kjøperen.

Fritagelsesgrunner (force majeure)

I **punkt 36** har naturkatastrofer og ekstreme naturhendelser blitt lagt til rekken av eksempler på omstendigheter som kan hindre avtalens oppfyllelse eller gjøre oppfyllelsen urimelig tyngende.

NPV 09

Anvendelsesområde

NPV 09 er tiltenkt anvendelse når programvare inngår som en integrert del av en leveranse som skjer i henhold til NL 09. Det kan eksempelvis være tale om en leveranse av verktøymaskin der programvare for sty-ringen inngår. Gjennom å anvende NPV 09 som et tillegg til NL 09 får partene en regulering av viktige spørsmål som opphavsretten til pro-gramvaren, omfanget av kjøperens bruksrett og konsekvensene av inn-trenging i tredjemanns immaterialrett som kjøperens programvarebruk kan medføre. Reguleringen omfatter både viderelisensiert programvare fra selgeren og programvare som selgeren selv har opphavsretten til.

Det er intet hinder for at både NPV 09 og NLT 09 kan anvendes som tillegg til NL 09 samtidig. Tvert i mot er det ofte tilfelle at programvare inngår i leveranser som inkluderer montasje fra selgerens side, i og med at det ikke sjelden er tale om leveranse av en type produksjonsutstyr.

Kommentarer til de enkelt punktene i NPV 09

Generelt kan det sies at reguleringene i NPV 09 stort sett tilsvare det som gjelder etter bakgrunnsretten. Grunnen til at de likevel er tatt med er motivert av at retten til programvaren i særlig grad er et spørsmål der selger og kjøper ofte har motstående interesser. Diskusjoner mellom partene om omfanget av kjøperens rettigheter til programvaren oppstår lett etter avtaleinngåelsen. Gjennom å anvende NPV 09 blir partene allerede fra starten klar over hva som gjelder i denne sammenheng.

I **punkt 1** i NPV 09 defineres begrepet programvare. Bestemmelsene skiller mellom programvare som selgeren har opphavsretten til, såkalt leverandørprogram, og såkalt underlisensiert program som er programvare selgeren med rettighetshaverens medvitende gir bruksrett til.

Punkt 2, som gjelder rettighetene til leverandørprogram, gjenspeiler det som regnes som gjeldende rett, nemlig at opphavsretten til programvare tilkommer selgeren, men at kjøperen får en i tid og rom ubegrenset rett til å benytte programvaren ved bruk av produktet. Tilpassninger av programvaren kan foretas så fremt de er forenelige med produktets alminnelige formål. Kjøperens bruksrett kan også overdras til senere erververe av produktet.

Når det gjelder underlisensierte program får kjøperen ved anvendelse av produktet samme bruksrett og rett til å overdra bruksretten til senere erververe av produktet. En reservasjon gjøres her for innskrenkninger som kan være avtalt mellom rettighetsinnehaveren og selgeren. Selgeren er forpliktet til senest ved avtaleinngåelsen å opplyse om slike innskrenkninger.

Punkt 3 slår fast at selgeren ikke plikter å utlevere kildekoden til programvaren. Dette er naturlig med hensyn til hvordan opphavsretten til programvaren er regulert.

Av punkt 3 fremgår videre at selgeren ikke har påtatt seg noe ansvar for å løpende levere oppdatert programvare. Dersom kjøperen vil motta forbedrede versjoner av programvaren må dette avtales særskilt. Dette gjelder både leverandørprogram og underlisensierte program.

I henhold til **punkt 4** skal selgeren holde kjøperen skadesløs mot krav fra tredjemann på grunn av at kjøperens bruk krenker tredjemanns immaterialrett.

Punkt 5 gjør likevel forbehold for selgerens ansvar dersom programvaren har blitt benyttet på en måte eller på et sted som ikke er avtalt, samt for det tilfelle at kjøperen har gjort forandringer i programvaren.

Punkt 6 inneholder selve ansvarsregelen, og foreskriver at selgeren skal erstatte kjøperen for beløp som denne tvinges til å utbetale etter rettskraftig dom eller gjennom forlik som er godtatt av selgeren.

Selgerens ansvar forutsetter at kjøperen underretter ham om mottatte krav og at selgeren får bestemme hvordan kravet skal imøtegås så vel innenfor som utenfor rettssystemet.

Punkt 7 handler om hvordan selgeren skal rette opp problemet dersom kjøperen ikke kan benytte programvaren på grunn av denne bruken innebærer en immaterialrettskrenkelse. Dette kan skje enten ved at selgeren sikrer kjøperen en rett til å bruke programvaren fremover, eller ved at han endrer eller erstatter programvaren slik at den ikke lenger innebærer en krenkelse.

Punkt 8 foreskriver at ved unnlatt rettelse gjelder de allmenne reglene i NL 09 punkt 32 og 34 om feil som selgeren ikke har avhjulpet. Dette innebærer at kjøperen kan foreta rettelse på selgerens bekostning eller kreve prisavslag. I alvorlige tilfeller kan kjøperen til og med heve avtalen.

Av **punkt 9** fremgår at reglene i NPV 09 hva gjelder konsekvensene av immaterialrettskrenkelse er uttømmende. Selgeren har dermed intet ytterligere ansvar med mindre han har utvist forsett eller grov uaktsomhet.

Forskjellene mellom NPV 01 og NPV 09

Revisjonen av NPV-vilkårene har skjedd som følge av revisjonen av NL-vilkårene. De endringer som er gjort er dog kun av formell og språklig karakter. Den mest iøynefallende språklige justeringen er, i likhet med i NL 09, at ordet ”materiellet” er erstattet med ”produktet”.

NLT 09

Anvendelsesområde

Geografisk er NLT tiltenkt bruk i samme område som NL 09, det vil si for relasjoner i og mellom de nordiske land.

For øvrig er det viktig å observere at NLT 09 er beregnet på *mindre omfattende montering og/eller idriftsettelse*. Dersom selgerens oppgave i stedet går ut på å levere og montere en helt driftsklar utrustning som i sammenheng med kjøperens overtagelse skal gjennomgå ulike typer funksjonstester, samt at selgeren ut over dette kanskje sørger for opplæring osv, er NLT 09 virkelig ikke den rette bestemmelsen. I så fall er nok de mest egnede vilkårene NLM 10. Dette gjelder særskilt i de situasjoner hvor monteringen hos kjøperen er forholdsvis omfattende og tar relativt lang tid.

NLT 09 er dermed ment som et komplement til NL 09 når monteringen/idriftsettelsen er av relativt lite omfang, med andre ord av karakter tilkobling og/eller igangkjøring.

Kommentarer til noen særskilte punkter i NLT 09

”Montering”

NLT 09 omfatter etter sin ordlyd kun fysisk montering av produktet hos kjøperen. Et krav om funksjonell idriftsettelse er dermed ikke medtatt med mindre partene *særskilt angir* at selgeren også skal besørge dette.

Av definisjonen av begrepet ”montering” følger imidlertid at NLT 09 også kan benyttes i situasjoner hvor kjøperen selv gjennomfører den fysiske monteringen og selgerens forpliktelse kun gjelder selve idriftsettelsen.

Partene bør dermed være oppmerksomme på at omfanget av selgerens ansvar bestemmes av partenes avtale, og at dersom ikke annet fremgår klart av avtalehandlingene, så er selgeren kun forpliktet til å utføre fysisk montering hos kjøperen.

Dersom selgeren etter avtalehandlingene også eller kun skal utføre idriftsettelse, bør det presiseres nøye i avtalen hvordan dette skal gjennomføres samt hvilke krav som skal oppfylles.

”Forsinket montering”

Utgangspunktet i NLT 09 er at reglene om forsinket leveranse av produktet skal holdes adskilt fra reglene om forsinket montering. De førstnevnte behandles derfor utelukkende i NL 09, mens de sistnevnte utelukkende i NLT 09.

Levering av produktet skjer i henhold til NL 09 punkt 9. Hvis ingen leveringsklausul er avtalt gjelder levering Ex works, det vil si ”fra selgerens fabrikk” i henhold til INCOTERMS.

Bedømmingen av hvorvidt det foreligger en forsinket levering, som gir kjøperen rett til dagmulkt, skal således foretas ut fra tidspunktet da produktet ble avlevert i samsvar med gjeldende leveringsklausul.

I den utstrekning partene vil avtale en annen leveringsklausul enn Ex works er det viktig at denne også velges blant INCOTERMS. Det forekommer at hjemmesnekrede klausuler som ”fritt montert” brukes. Noen offisiell tolkning av denne leveringsklausulen finnes ikke. Bruk av denne eller lignende leveringsklausuler, som angir at levering først skjer i og med montering, kan skape vanskelige tolkningsproblemer ved forsinkelser i leveranser der NLT 09 brukes, og frarådes på det sterkeste.

I henhold til NLT 09 skal selgeren iverksette montering etter at produktet er levert til kjøperen. Påbegynnes imidlertid ikke montering i rett tid har kjøperen rett til å foreta visse tiltak. Hvilke tiltak som er aktuelle beror på monterings karakter. Kan kjøperen selv eller gjennom andre uten større problemer foreta monteringen, kan han foreta dette etter utløpet av en frist kjøperen har satt. Selgeren må da stå for de merkostnader som kjøperen får på grunn av dette. Kjøperen skal likevel gå fornuftig til verks, hvilket innebærer at han ikke kan forårsake selgeren unødvendige eller umotivert høye kostnader.

Dersom monteringen er så spesiell at andre enn selgeren vanskelig kan utføre den, har kjøperen i ytterste konsekvens en hevingsrett. Den frist som kjøperen i slike situasjoner skal sette må dermed bli noe lengre. Hvis heving skjer, har kjøperen rett til en begrenset kompensasjon. Den sammenlagte erstatningen, innregnet eventuelt konvensjonalbot i henhold til NL 09, kan maksimalt utgjøre 20% av produktets pris.

Ansvar for mangler

Den ettårige ansvarstiden for mangler løper i NLT 09 fra den dagen da selgeren har ferdigstilt monteringen. Dersom selgeren er så forsinket

med monteringen at kjøperen selv eller gjennom andre utfører den, kan det oppstå diskusjon om når ansvarstiden skal begynne å løpe. Derfor har regelen om at ansvarstiden senest begynner å løpe seks måneder fra produktet ble levert i henhold til avtalt leveringsklausul blitt inntatt. Hvis kjøperen utfører monteringen har imidlertid ikke selgeren ansvar for feilaktig montering.

Risikoen for Produktet, ansvar for skade

Den av partene som har risikoen for produktet, har ansvaret for alle skader som kan ramme produktet unntatt skader som er forårsaket av den andre partens uaktsomhet. Etter NLT 09 går risikoen for produktet over fra selger til kjøper da den avleveres. Kjøperen bør dermed ha produktet forsikret etter levering.

Når selgeren deretter monterer produktet, har han et ansvar for skader på dette hvis hans personell forårsaker skaden ved uaktsomhet. Selgeren bør derfor sørge for å ha en ansvarsforsikring som dekker dette ansvaret. I likhet med vanlig kontraktspraksis har selgeren likevel ikke ansvar for ulike økonomiske følgeskader forårsaket av monteringspersonalet eller for indirekte skader for øvrig.

Forskjellene mellom NLT 01 og NLT 09

Revisjonen av NLT-vilkårene er i likhet med programvarebestemmelsene NPV en følge av revisjonen av NL-vilkårene. De endringer som har blitt utført er for det meste av formell og språklig karakter. Noen mindre endringer for øvrig har likevel blitt gjennomført.

Punkt 5. I andre ledd har kjøperens plikt til å stille hjelpearbeidskraft til selgerens disposisjon utgått. Dersom selgeren har behov for hjelpearbeidskraft i forbindelse med monteringen må han avtale dette særskilt med kjøperen.

Punkt 6. I tredje ledd angis det nå at den erstatning - inkludert eventuell konvensjonalbot etter NL 09 – som kjøperen har rett til ved heving er maksimert til 20% av prisen (15% i NL 01). I tillegg har det blitt tydeliggjort at erstatningen skal beregnes ut fra produktets pris uten montering.

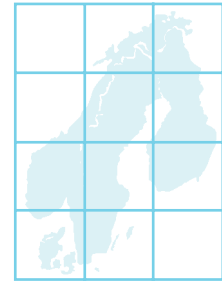
Punkt 12. I første punktum er ordene ”eller når materiellet anses levert” strøket. Formålet er å unngå utydelighet om når levering finner sted. Dette styres nå i NLT 09 utelukkende gjennom henvisningen til NL 09 punkt 9, som foreskriver leveringsklausulen ”Ex works” i henhold til INCOTERMS.

General Conditions

NL 09 E

for the Supply of Machinery and other Mechanical, Electrical and Electronic Equipment

Issued in 2009 by the organisations for the engineering industries in Denmark, Finland, Norway and Sweden. (DI, Denmark; Teknologiateollisuus - Teknologiindustrin, Finland; Norsk Industri, Norway; Teknikföretagen, Sweden)

Applicability. Definitions

1. These General Conditions shall apply when the parties agree in writing or otherwise thereto. Deviations from the Conditions shall not apply unless agreed in writing.

The object or objects which the Seller shall deliver according to the contract of the parties is (are) in these conditions referred to as "the Product". The term includes software and documentation.

When used in these conditions the term "written" or "in writing" refers to a document signed by both parties or a letter, fax, electronic mail or other means of communication agreed by the parties.

Product Information

2. Data in marketing material, price lists and other product information are binding only to the extent that they are expressly referred to in the contract.

Technical Documents and Technical Information |

3. All technical documentation regarding the Product or its manufacture submitted by one party to the other, prior or subsequent to the formation of the contract, shall remain the property of the submitting party.

Technical documentation received by one party shall not, without the consent of the other party, be used for any other purpose than that for which it was submitted. Except for documentation referred to in Clause 4, it may not without the consent of the other party be copied, reproduced, transmitted or otherwise communicated to a third party.

4. The Seller shall, no later than by delivery of the Product, free of charge provide the Buyer with one set, or the larger number that may have been agreed, of technical documentation, which is sufficiently detailed to permit the Buyer to carry out installation, commissioning, operation and maintenance (including running repairs) of all parts of the Product. The Seller shall not, however, be obliged to supply manufacturing drawings of the Product or spare parts.

The Seller may, with the Buyer's consent, fulfil these obligations by giving access to the documentation over the Internet.

Test Before Delivery (delivery test)

5. Where a delivery test has been agreed, it shall, unless otherwise agreed, be carried out where the Product is manufactured. If technical requirements for the test have not been agreed, the test shall be carried out in accordance with general practice in the industry concerned in the country where the Product is manufactured.

6. The Seller shall notify the Buyer in writing of the delivery test in sufficient time to permit the Buyer to be present at the test. If the Buyer has received such notice, the test may be carried out even if the Buyer is not represented at the test.

The Seller shall record the test. The test report shall be sent to the Buyer. The report shall, unless otherwise shown by the Buyer, be considered to correctly describe the execution of the test and its results.

7. If at the delivery test the Product is found not to be in accordance with the contract, the Seller shall as soon as possible ensure that the Product complies with the contract. If so required by the Buyer a new test shall thereafter be carried out. The Buyer may not, however, require a new test if the defect was insignificant.

8. If no other division of the costs has been agreed, the Seller shall bear all costs for delivery tests carried out where the Product is manufactured. The Buyer shall, however, at such delivery tests bear all costs for his representatives, including costs for travel, board and lodging.

Trade Term

9. If no trade term has been agreed, the delivery shall be Ex Works according to the INCOTERMS in force at the formation of the contract. Where a trade term has been agreed, it shall be interpreted in accordance with the INCOTERMS in force at the formation of the contract.

Time for Delivery. Delay

10. If, instead of a fixed date for delivery, the parties have agreed on a period of time within which delivery shall take place, such period shall start to run at the formation of the contract.

11. If the Seller finds that he will not be able to deliver the Product at the agreed time or if delay on his part seems likely, he shall without undue delay notify the Buyer thereof in writing, stating the reason for the delay and if possible the time when delivery can be expected. If the Seller fails to give such notice, he shall, regardless of the provisions of Clauses 13 and 14, reimburse the Buyer for any additional expenses, which the latter incurs and which he would have avoided, had he received notice in time.

12. If delay in delivery is caused by a circumstance which under Clause 36 constitutes ground for relief or by an act or omission on the part of the Buyer, including suspension by the Seller under Clause 18, the time for delivery shall be extended by a period, which is reasonable having regard to the circumstances in the case. The time for delivery shall be extended even if the reason for delay occurs after the originally agreed time for delivery.

13. If the Seller fails to deliver the Product on time, the Buyer is entitled to liquidated damages from the date on which delivery should have taken place.

The liquidated damages shall be payable at a rate of one per cent of the agreed price for each commenced week of delay. If the delay concerns only a part of the Product, the liquidated damages shall be calculated on the part of the price which is properly attributable to the part of the Product which cannot be taken in use due to the delay.

The liquidated damages shall not exceed ten per cent of that part of the price on which it is calculated.

The liquidated damages become due at the Buyer's written demand but not before the complete Product has been delivered or the contract is terminated under Clause 14.

The Buyer loses his right to liquidated damages if he has not lodged a written claim for such damages within six months after the time when delivery should have taken place.

14. If the delay is such that the Buyer has become entitled to maximum liquidated damages under Clause 13, and the Product is still not delivered, the Buyer may in writing demand delivery within a final reasonable period which shall not be less than one week.

If the Seller fails to deliver within such final period and this is not due to any circumstance for which the Buyer is responsible, the Buyer may, by written notice to the Seller, terminate the contract in respect of that part of the Product which cannot be taken in use due to the delay.

In case of such termination the Buyer shall also be entitled to compensation for the loss he suffers due to the Seller's delay to the extent that the loss exceeds the maximum of liquidated damages which the Buyer may claim under Clause 13. This compensation shall not exceed ten per cent of that part of the price which is properly attributable to the part of the Product in respect of which the contract is terminated.

The Buyer shall also have the right to terminate the contract by written notice to the Seller if it is clear that there will be a delay, which under Clause 13 would entitle the Buyer to maximum liquidated damages. In case of termination on this ground the Buyer shall be entitled to both maximum liquidated damages and compensation under the third paragraph of this Clause.

Except for liquidated damages under Clause 13 and termination of the contract with limited compensation under this Clause 14, all claims in respect of the Seller's delay shall be excluded. This limitation of the Seller's liability shall not apply, however, where the Seller has been guilty of gross negligence.

15. If the Buyer finds that he will be unable to accept delivery of the Product on the agreed date, or if delay on his part seems likely, he shall without undue delay notify the Seller thereof in writing stating the reason for the delay and, if possible, the time when he will be able to accept delivery.

If the Buyer fails to accept delivery on the agreed date, he shall nevertheless make any payment which is dependent on delivery as if the Product had been delivered. The Seller shall arrange storage of the Product at the Buyer's risk and expense. If the Buyer so requires, the Seller shall insure the Product at the Buyer's expense.

16. Unless the Buyer's failure to accept delivery as referred to in Clause 15 is due to any such circumstance as described in Clause 36, the Seller may by written notice require the Buyer to accept delivery within a reasonable period.

If, for any reason for which the Seller is not responsible, the Buyer fails to accept delivery within such period, the Seller may, by written notice to the Buyer, terminate the contract in respect of that part of the Product which is ready for delivery but has not been delivered due to the Buyer's default. The Seller shall then be entitled to compensation for the loss he has suffered due to the Buyer's default. The compensation shall not exceed that part of the price which is properly attributable to the part of the Product in respect of which the contract is terminated.

Payment

17. Unless otherwise agreed payment shall be made against invoice 30 days after the date of the invoice.

Unless otherwise agreed, the agreed purchase price, together with value added tax, if any, shall be invoiced with one third at the formation of the contract, one third when the Seller gives written notice that the major part of the Product is ready for delivery. Final payment shall be invoiced at delivery of the Product.

18. If the Buyer fails to pay on time, the Seller shall be entitled to interest from the due date at the rate of interest determined by the law on late payments in the Seller's country.

If the Buyer fails to pay by the due date, the Seller may also, after having notified the Buyer in writing thereof, suspend performance of his contractual obligations until payment is made.

19. If the Buyer has failed to pay the amount due within three months after the due date, the Seller may terminate the contract by written notice to the Buyer and, in addition to interest on late payment, claim compensation for the loss he has suffered. The compensation shall not exceed the agreed purchase price.

Retention of Title

20. The Product shall remain the property of the Seller until paid for in full, to the extent that such retention of title is valid.

Liability for Defects

21. The Seller shall, in accordance with the provisions of Clauses 22-33 below, remedy any defect in the Product resulting from faulty design, materials or workmanship.

Where the Seller is liable for a defect he shall also be liable for damage to the Product that is caused by the defect.

The Seller is not liable for defects arising out of material provided by the Buyer or a design stipulated or specified by him.

22. The Seller's liability does not cover defects caused by circumstances, which arise after the risk has passed to the Buyer. The liability does not, for example, cover defects due to conditions of operation deviating from those anticipated in the contract or to improper use of the Product. Nor does it cover defects due to faulty maintenance or incorrect installation on the part of the Buyer, alterations undertaken without the Seller's written consent or faulty repairs by the Buyer. Finally, the liability does not cover normal wear and tear or deterioration.

23. The Seller's liability is limited to defects which appear within a period of one year from the date of delivery of the Product. If the Product is used more intensely than agreed, this period shall be reduced proportionately.

24. For parts, which have been repaired or replaced under Clause 21, the Seller shall have the same liability for defects as for the original Product for a period of one year. For other parts of the Product the liability period defined in Clause 23 shall be extended only by the period during which the Product could not be used due to a defect for which the Seller is liable.

25. The Buyer shall notify the Seller in writing of a defect without undue delay after the defect has appeared and in no case later than two weeks after the expiry of the liability period specified in Clauses 23 and 24. The notice shall contain a description of how the defect manifests itself. If the Buyer fails to notify the Seller in writing within the above time limits, he loses his right to make any claim in respect of the defect.

If there is reason to believe that the defect may cause damage, notice shall be given forthwith. If notice is not given forthwith, the Buyer loses the right to make any claim based on damage which occurs and which would have been avoided if such notice had been given.

26. After receipt of a written notice under Clause 25, the Seller shall remedy the defect without undue delay. Within this limit the time for remedial work shall be chosen in order not to interfere unnecessarily with the Buyer's activities. The Seller shall bear the costs as specified in Clauses 21-33.

Remedial work shall be carried out where the Product is unless the Seller, with regard to the interests of both parties, finds it more suitable to have the Product sent to him or to a place instructed by him.

If the defect can be remedied by replacing or repairing the defective part, and if removal and re-installation of the part does not require special knowledge, the Seller may demand that the Buyer sends the defective part to him, or to a place instructed by him, for repair or replacement. In such case the Seller has fulfilled his obligations in respect of the defect when he delivers a duly repaired or replaced part to the Buyer.

27. If remedy of the defect requires intervention in other equipment than the Product, the Buyer shall be responsible for any work or costs caused thereby.

28. All transports in connection with remedial work shall be at the Seller's risk and expense.

The Buyer shall follow the Seller's instructions regarding how the transport shall be carried out.

29. The Buyer shall bear the increase in costs for remedying a defect which the Seller incurs when the Product is located elsewhere than at the destination for the Seller's delivery to the Buyer stated at the formation of the contract, or – if no destination has been stated – the place of delivery.

30. Defective parts, which are replaced under Clause 21, shall be placed at the Seller's disposal and shall become his property.

31. If the Buyer gives such notice as referred to in Clause 25, and no defect is found for which the Seller is liable, the Seller shall be entitled to compensation for the work and costs which he has incurred as a result of the notice.

32. If the Seller fails to fulfil his obligations under Clause 26 within a reasonable time, the Buyer may by written notice require him to do so within a final time. If the Seller fails to fulfil his obligations within that time limit, the Buyer may at his option:

- carry out or have the necessary remedial work carried out at the Seller's risk and expense, provided that the Buyer proceeds in a reasonable manner, or
- demand a reduction of the agreed purchase price not exceeding 20 per cent thereof.

If the defect is substantial, the Buyer may instead terminate the contract by written notice to the Seller. The Buyer shall also be entitled to such termination where the defect remains substantial after measures referred to in a). In case of termination, the Buyer shall be entitled to compensation for the loss he has suffered. The compensation shall not, however, exceed 20 per cent of the agreed purchase price.

33. Regardless of the provisions of Clauses 21-32, the Seller shall have no liability for defects in any part of the Product for more than two years from the start of the liability period referred to in Clause 23.

34. The Seller shall have no liability for defects save as stipulated in Clauses 21-33. This applies to any loss the defect may cause, such as loss of production, loss of profit and other consequential economic loss. This limitation of the Seller's liability shall not apply, however, if he has been guilty of gross negligence.

Liability for Damage to Property Caused by the Product

35. The Seller shall have no liability for damage caused by the Product to any immovable or movable property, or for the consequences of such damage, if the damage occurs while the Product is in the Buyer's possession.

The Buyer shall indemnify and hold the Seller harmless to the extent that the Seller incurs liability towards any third party in respect of loss or damage for which the Seller is not liable according to the first paragraph of this Clause.

The above limitations of the Seller's liability shall not apply if he has been guilty of gross negligence.

If a third party lodges a claim for compensation against Seller or Buyer for loss or damage referred to in this Clause, the other party to the contract shall forthwith be notified thereof in writing.

The Seller and the Buyer shall be mutually obliged to let themselves be summoned to the court or arbitral tribunal which examines claims against either of them based on damage or loss alleged to have been caused by the Product. The liability as between the Seller and the Buyer shall, however, always be settled by arbitration in accordance with Clause 39.

Grounds for Relief (Force Majeure)

36. The following circumstances shall constitute grounds for relief if they impede the performance of the contract or makes performance unreasonably onerous: industrial disputes and any other circumstance beyond the control of the parties, such as fire, natural disasters and extreme natural events, war, mobilization or military call up of a comparable scope, requisition, seizure, trade and currency restrictions, insurrection and civil commotion, shortage of transport, general shortage of materials, restrictions in the supply of power and defects or delays in deliveries by sub-contractors caused by any such circumstance as referred to in this Clause.

The above described circumstances shall constitute grounds for relief only if their effect on the performance of the contract could not be foreseen at the formation of the contract.

37. The party wishing to claim relief under Clause 36 shall without delay notify the other party in writing on the intervention and on the cessation of such circumstance.

If grounds for relief prevent the Buyer from fulfilling his obligations, he shall reimburse the costs incurred by the Seller in securing and protecting the Product.

38. Notwithstanding other provisions of these General Conditions, either party shall be entitled to terminate the contract by notice in writing to the other party, if performance of the contract is delayed more than six months by reason of any grounds for relief as described in Clause 36.

Disputes. Applicable Law

39. Disputes arising out of or in connection with the contract shall not be brought before the court, but shall be finally settled by arbitration in accordance with the law on arbitration applicable in the Seller's country.

40. All disputes arising out of the contract shall be judged according to the law of the Seller's country.